

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра історії України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Актуальні питання історії та культури України

обов'язкова дисципліна

Освітньо-професійна програма «Менеджмент організацій і адміністрування»
(назва програми)

Спеціальність 073 «Менеджмент»
(вказати: код, назва)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський)
(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробники: к.і.н., асистент Христан Назарій Михайлович

Профайл викладача

[http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data\[3030\]\[caf_pers_id\]=1842&comands\[3030\]=item](http://www.histukr.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[3030][caf_pers_id]=1842&comands[3030]=item)

Контактний тел. +380954364044

E-mail: n.khrystan@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2497>

Консультації

Очні консультації: за попередньою домовленістю
середа та п'ятниця з 9.00 до 12.00

Онлайн консультації: за попередньою домовленістю
Viber/Telegram (+380954364044) у робочі дні з 10 по 16:00

1. Анотація дисципліни.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Актуальні питання історії та культури України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 073 – Менеджмент галузі знань 07 – Управління та адміністрування.

Курс «Актуальні питання історії та культури України» зосереджує увагу здобувача на особливостях проявів минулого у культурному просторі України. У своїй основі, сприятиме отриманню майбутніми фахівцями (у своїх сферах) системи історичних знань, умінь та навичок, здатність до творчого мислення, судження, усвідомлення загальнолюдських цінностей у світлі історичних подій. Навчить здобувача рухатись у просторі ідей, фактів, відрізнити міф, кліше - від історичного факту, віднайти істину. Допоможе виробити цілісний погляд на світ та сприятиме формуванню свідомого громадянського суспільства в умовах розбудови незалежної України.

2. Метою вивчення курсу «Актуальні питання історії та культури України» для економічного факультету є – систематизація знань здобувачів з історії та культури України, аналіз історико-культурологічних фактів, надбання, вмінь робити висновки, які допоможуть орієнтуватися у сучасному житті країни; закласти основи політичної культури здобувачів; допомогти здобувачам засвоїти прийоми роботи з науковою літературою суспільно-політичного та культурологічного спрямування; розгляд проблем розвитку української культури від первісного ладу до наших днів, зосередження основної уваги на найвидатніших досягненнях культури на кожному її етапі розвитку, розгляд взаємозв'язків української культури зі світовою, етапних досягнень українського народу в галузі культури упродовж тривалої боротьби за національну незалежність та власну державність.

Через ознайомлення здобувачів з історією та культурою українського народу у боротьбі за власне існування, національну державність прищепити почуття гордості за свій народ і відповідальність за майбутнє України.

Завдання дисципліни полягає в тому, щоб забезпечити послідовне і цілісне вивчення курсу, використовуючи для цього всі види занять (лекції, практичні заняття, самостійну роботу). При цьому слід пояснити с здобувачам особливості вивчення цієї дисципліни, як науки, що відчуває на собі суб'єктивний вплив авторів, щодо історико-культурних процесів.

Питання історії та культури України мають викладатися у прямому логічному зв'язку з поточним матеріалом з метою формування у здобувачів матеріалістичного світогляду і діалектичного методу пізнання.

3. Пререквізити. Одночасно з вивченням дисципліни здобувачі освіти набувають знань з курсів: «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» та «Українська мова (за професійним спрямуванням)».

4. Результати навчання.

4.1. Компетентності.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» (освітня програма: «Менеджмент організацій і адміністрування») вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

У результаті вивчення освітньої дисципліни здобувач повинен:

Знати:

- Поняття про місце курсу «Історія та культура України» в системі гуманітарних наук, його предмет і завдання, методи дослідження та наукову періодизацію історії та культури України;

- особливості розвитку людського суспільства на території України у доісторичні часи, проблеми у дослідженні етногенезу слов'ян;

- соціально-політичний і економічний устрій держави Київська Русь та її культуру в часи її становлення, розквіту і занепаду;

- причини та наслідки втрати українським народом своєї державності I захоплення його земель Литовським князівством і Польщею, еволюцію соціально-економічного, політичного та культурного життя українських земель у XIV-XVII ст., становлення української народності;

- причини виникнення українського козацтва та його роль в суспільно-політичній Історії України, процес становлення та еволюцію козацької державності кінця козацької державності та значення договору з Москвою 1654 р. для подальшої долі України;

- суспільно-політична, економічна та культурна ситуація в Україні в умовах бездержав'я XIX - початку XX ст., та особливості революційного процесу в Україні у 1917 -1920 рр.,

- українське питання в міжнародній політиці напередодні та на початку другої світової війни, особливості суспільно-політичної та культурної ситуації в Україні у роки Великої Вітчизняної війни, законодавче оформлення кордонів України;

- історико-культурницькі процеси в Україні у другій половині 40-х - першій половині 80-х років;

- досягнення та проблеми розвитку державності та культури України в сучасних умовах.

Вміти:

- Користуватися науковою літературою в процесі підготовки до практичного заняття та при написанні рефератів;

- логічно та доказово усно викласти матеріал, відповісти на поставлені питання;

- на підставі аналізу історичних фактів виявляти причини руйнування української державності та особливості існування українського народу під владою Литви та Польщі у XIV - XVII ст.;

- використовуючи наукову літературу проводити аналіз різних поглядів істориків щодо місця Київської держави в історії українського народу та етногенезу українців;

- на основі наявних наукових джерел визначити досягнення і хиби козацької державності та місце козацтва в політичній історії України та її культури;

- виявити причини піднесення національно-просвітницького руху в Україні наприкінці XIX – початку XX ст., особливості у становленні українських партій та аналізувати їх програми в роки української національно-демократичної революції 1917 -1920-хрр.;

- визначити причини та наслідки соціалістичних перетворень в Україні у 20-х – 30-х рр. ХХ ст., виявити витоки українського; показати місце і роль українського народу у роки другої світової війни;

- аналізувати суспільно-політичні, економічні та культурні процеси в Україні 40-х - 90-х рр. і виділити основні причини необхідності змін.

5. Опис освітньої дисципліни.

5.1. Загальна інформація.

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	4	120	2	30		30		60		екзамен
Заочна	1	1	4	120	2	6		4		110		екзамен

5.2. Дидактична карта освітньої дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Політико-культурний простір українського минулого в епоху середньовіччя та раннього нового часу (IX – кінець XVIII ст.)													
Тема 1. Руська держава у політико-культурному просторі українського минулого Мета: Розкрити процес становлення та розвитку державності Русі – від язичників до християн. Простежити культурні впливи сусідів на Київську державу.	8	2	2			4	8	1	1				6	
Тема 2. Regnum Ruthenorum – феномен української державності. Мета: Розглянути феномен держави Романовичів. Проаналізувати особливості цивілізаційного вибору – «між Сходом і Заходом».	8	2	2			4	8						8	
Тема 3. На перехресті нових світів: Русь-Україна у складі ВКЛ та Королівства Польського (середина XIV – XVI ст.) Мета: Простежити процес	8	2	2			4	8						8	

культурної й політичної інтеграції українських земель до складу литовської та польської держав.												
Тема 4. Генеза українського козацтва. Еволюція Війська Запорозького у XVI – перша половина XVII ст. Мета: Представити обставини зародження та розвитку запорозького козацтва, явище козакування у XVI ст., появу реєстрового козацького війська і створення козацької автономії у першій половині XVII ст.	8	2	2			4	8					8
Тема 5. Епоха Хмельниччини. Козацька революція середини XVII ст. і відродження державності. Мета: Розглянути особливості національно-визвольної боротьби та соціальних катаклізмів у період Хмельниччини.	8	2	2			4	8	1	1			6
Тема 6. Феномен Руїни в українській історії. Культурний вимір «козацької епохи». Мета: Простежити особливості внутрішньо-політичного та міжнародного становища українських козацьких держав. З'ясувати характерні риси розвитку української культури епохи козаччини.	8	2	2			4	8					8
Тема 7. «Мазепинська доба» та згасання козацьких автономій у кінці XVII – другій половині XVIII ст. Мета: Представити феномен Івана Мазепи в історії Гетьманщини. Простежити процес занепаду українських козацьких держав у XVIII ст.	8	2	2			4	8	1				7
Разом за ЗМ 1	56	14	14			28	56	3	2			51

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Формування української модерної ідентичності у боротьбі за національну державу											
<p>Тема 1. «Два світи»: українські землі у складі Російської та Австрійської імперій у ХІХ ст. Мета: Розкрити особливості соціально-економічного становища українських земель у складі двох імперій. Окреслити політику імперського колоніалізму стосовно українських земель.</p>	8	2	2			4	8					8
<p>Тема 2. «Із селян у націю»: формування модерної української ідентичності та культурний вимір українського відродження у ХІХ ст. Мета: Простежити зародження та розвиток української національної ідеї.</p>	8	2	2			4	8	1				7
<p>Тема 3. «Україна в огні і революції»: Відродження державності українського народу у першій чверті ХХ ст. Мета: Розкрити хід та особливості боротьби за українську державність під час революційних подій 1917 – 1921 рр.</p>	8	2	2			4	8	1	1			6
<p>Тема 4. Радянська Україна у міжвоєнний період: від національного ренесансу до московського терору. Мета: Простежити феномен українського культурного відродження, розгортання й апогей сталінського терору щодо українського народу.</p>	8	2	2			4	8					8
<p>Тема 5. «Між двома проваллями»: Україна у Другій світовій війні. Мета: Проаналізувати героїчну боротьбу українського народу проти тоталітарних режимів Адольфа Гітлера та Йосифа Сталіна.</p>	8	2	2			4	8		1			7
<p>Тема 6. Український вимір</p>	8	2	2			4	8					8

у десятиліття контролюваного лібералізму й наростання системної кризи Радянського Союзу. Мета: Розкрити політико-культурні та соціально-економічні процеси в УРСР.											
Тема 7. Україна від «перебудови» до незалежності. Мета: Проаналізувати шляхи боротьби за відновлення української національної державності наприкінці 80-х рр. ХХ ст. та процес становлення України як складової європейського культурно-цивілізаційного простору.	8	2	2			4	8				8
Тема 8. Російсько-український антагонізм: історична тяглість і сучасність. Мета: Аналіз та оцінка російсько-українських відносин у контексті наростаючих імперіалістичних настроїв путінського режиму. Виявлення ключових рис та механізмів протистояння концепції «русского міра».	8	2	2			4	8	1			7
Разом за ЗМ 2	64	16	16			32	64	3	2		59
Усього годин	120	30	30			60	120	6	4		110

**5.3. Зміст завдань для самостійної роботи.
Пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи:**

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Пошукова інформаційна робота на тему: «Еволюція князівської влади на Русі: від «кагана» (князя) до «гех» (короля)»	4	6
2	Пошукова робота: «Простір та форми культурного життя давньоруського суспільства»	4	8
3	Аналітична робота: «Військо її королівської милості Запорозьке у Речі Посполитій»	4	8
4	Пошукова робота: «Опозиція до влади Богдана Хмельницького»	4	6
5	Аналітична робота: «Боротьба за владу в Гетьманщині після смерті Богдана Хмельницького»	4	8
6	Аналітична робота: «Створена загравами війни: Культурне життя й особливості козацького барокко»	4	8
7	Аналітична робота: «Іван Мазепа та Петро Романов – характер взаємин».	4	6
8	Дослідницька робота: «Українське національне відродження ХІХ ст.: етапи, прояви і наслідки»	4	8
9	Дослідницька робота: «Битва під Крутами: міф та реальність».	4	8
10	Дослідницька робота: «1939 рік – «Возз'єднання» українських земель чи приєднання нових територій до складу СРСР»	4	6
11	Пошукова робота: «Радянізація крізь призму людської долі» (на прикладі окремих людей)	4	8
12	Аналітична робота: «Російсько-український антагонізм: ідея неприйнятності «русского міра».	4	6
13	Дослідницька робота «Український культурний простір сучасності: форми, види, впливи»	4	8
14	Аналітична робота «Формування української національної ідентичності»	4	8
15	Дослідницька робота: «Перший король Русі – Данило Романович»	4	8
	Всього годин	60	110

6. Методи навчання. До методів відносяться проблемні й оглядові лекції, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних здобувачів іншими), інтегровані заняття, проблемні заняття, відеозаняття, прес-конференції тощо.

Перевагу надається продуктивним методам: проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, кейс-стаді, тренінги, бесіди і дискусії, робота в інтернет-класі: електронні лекції, дистанційні консультації та ін., спрямовані на активізацію і стимулювання освітньо-пізнавальної діяльності здобувачів.

Використовується проблемно-орієнтований, діяльнісний, комунікативний, професійно-орієнтований, міждисциплінарний підходи до навчання.

Навчання здійснюється під час лекційних, самостійної позааудиторної роботи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання. Під час занять використовуються мультимедійні засоби, проектор, комп'ютери, Інтернет-ресурси.

Політика дисципліни. Політика освітньої дисципліни визначається системою вимог, які визначаються та регулюються відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту» № 1556-УП від 01.07.2014 року (зі змінами), нормою законодавства України щодо академічної доброчесності та Статуту, положень Університету, й інших нормативних документів, які регламентують організацію освітнього процесу при вивченні дисципліни, а також системою вимог для даної дисципліни.

Перелік використовуваних методів навчання:

- МН 1 – лекція-візуалізація;
- МН 2 – проблемна лекція;
- МН 4 – семінар-дискусія;
- МН 5 – семінар-діалог;
- МН 6 – виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- МН 8 – робота з тестами;
- МН 9 – робота в групах;
- МН 10 – проектна діяльність з використанням мультимедіа;

7. Система контролю та оцінювання

Основною формою контролю є письмовий контроль. Вказана форма використовується для підсумкового модуля, або з метою додаткових балів. До письмового контролю відноситься: тестування, есе, реферат, індивідуальні дослідницькі роботи.

Засоби оцінювання

- МО 1. фронтальне опитування,
- МО 2. індивідуальне опитування,
- МО 3. презентація результатів виконання індивідуальних завдань (творчих, розрахункових, аналітичних),
- МО 4. презентація результатів виконання командних завдань
- МО 7. реферати
- МО 8. есе
- МО 11. тестування,
- МО 14. підсумковий контроль – екзамен

Критерії оцінювання результатів навчання з освітньої дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Оцінювання рівня та якості знань здобувачів здійснюється із врахуванням індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації. Оцінюватися може виконання здобувачами відповідних навчальних завдань, під час роботи над якими вони демонструють власне логічно побудоване історичне мислення; розгорнуті і стислі, але конкретні усні відповіді, письмові роботи, доповіді, реферати, виступи у дискусіях тощо.

Оцінка «відмінно» (А) виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 90-100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

грунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи інших положень при розкритті змісту відповідної проблеми;

вільно оперують фактологічною джерельною базою, хронологією, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні даного курсу;

регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури виступали на практичних заняттях;

Оцінка «добре» (В) виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 80-89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

виявили обізнаність та частково засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти процеси розвитку новітніх технологій;

продемонструвавши знання фактичного матеріалу, орієнтуються в історичних датах, частково володіють відповідною науковою термінологією;

Оцінка «задовільно» (С) виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 70-79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;

в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти процеси розвитку та застосування новітніх технологій;

продемонструвавши знання фактичного матеріалу, орієнтуються в історичних датах, частково володіють відповідною науковою термінологією;

Оцінка «задовільно» (D) виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;

показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на семінарських заняттях;

обмежилися опосередкованим вивченням історичних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;

пасивно поводити себе на семінарних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи.

Оцінка «задовільно» (Е) виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та семінарних заняттях;

обмежилися опосередкованим вивченням історичних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;

пасивно поводити себе на семінарських заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи.

Оцінка «незадовільно» (FX) з можливістю повторного складання виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 35-49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

не відвідували частину лекційних і семінарних занять, і бажання до самостійної роботи, не опрацювали рекомендованої літератури у зв'язку з цим не орієнтуються в процесах розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики.

Оцінка «незадовільна» (F) р з обов'язковим повторним курсом виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 1-34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

не відвідували лекційних і семінарських занять, пасивно поводити себе на семінарських заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,

не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в процесах розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики,

не бажали відповідати на поставленні питання під час проведення семінарських занять, фактично не засвоїли програму курсу.

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

**Розподіл балів, які отримують здобувачі.
(екзамен)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)														Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів	
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4		

8. Рекомендована література.

8.1. Методичне забезпечення.

1. Історія України з найдавніших часів до наших днів. Практикум для студентів неспеціальних факультетів: Навч. посібник. 4-те вид., доп. Гриф МОНУ / Упор.: Герегова С.В., Гуйванюк М.Р., Скорейко Г.М. Чернівці: Наші книги, 2012. 336 с.
2. Історія політичної думки України (від часів Київської Русі до 1991 року): програма курсу та метод. рекомендації / Укл. Добржанський С.О. Чернівці: Чернівецький університет, 2010. 80 с.
3. Методичні рекомендації з курсу історії України (для студентів неспеціальних факультетів). Вид.2-ге, доповн. / Укл. Яценюк Г.М., Суровцев О.А. Чернівці, 2011. 84 с.
4. Методичні рекомендації з курсу історії України (для студентів неспеціальних факультетів). Вид.2-ге, доповн. / Укл. Яценюк Г.М., Балух О.В. Чернівці, 2012. 108 с.
5. Методичні рекомендації для семінарських занять та самостійної роботи студентів з курсу «Історія української культури», друге видання, доп. / Укл. Герегова С.В., Суровцев О.А. Чернівці: Наші книги, 2013. 80 с.
6. Методичні рекомендації з курсу історії України для студентів неспеціальних факультетів / Укл.: Яценюк Г.М., Дробіна Л.М. Чернівці, 2014. 128 с.

8.2. Основна література.

До ЗМ 1.

1. Альфредас Бумблаускас, Генуте Кіркенс, Борис Черкас, Дмитро Ващук, Лорета Скурвідайте. Епоха Вітовта в історії України: 1387-1430. К.: Видавництво "Балтія-Друк", 2020. 208 с.
2. Бойко О.Д. Історія України. К.: Вид. центр "Академія", 2002. 565 с.
3. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ століття. К.: Либідь, 1996. 616 с.
4. Бовгиря А. "Слово і діло". Політичні злочини та політичний розшук в Гетьманщині ХVІІІ ст. Вид 2-е. К.: ТОВ "Видавництво "Кліо"". 2022. 256 с.
5. Василь Марочко, Ольга Мовчан. 1932-1933. Хроніка Голодомору в Україні. К.: Кліо, 2020. 296 с.
6. Ващук, Лорета Скурвідайте. Епоха Вітовта в історії України: 1387-1430. К.: Видавництво "Балтія-Друк", 2020. 208 с.
7. Видатні постаті в історії України ІХ-ХІХ ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / Кер. авт. кол. В.І.Гусев. К.: Вища шк., 2002. 359 с.
8. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Репринтне відтворення видання 1913 року. К.: "Золоті ворота" ДТК УРСР "Радуга", 1990. 524 с.

9. Грушевський М. Історія України-Руси: У 11 т., 12 кн. / НАН України; Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського та ін. К.: Наук. думка, 1991 – 2000. (Пам'ятки історичної думки України).
10. Довідник з Історії України (А – Я) / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. К.: Генеза, 2001. 1136 с.
11. Дорошенко Д. Нарис історії України. К.: Світ, 1991. 576 с.
12. Єфименко О. Історія України та її народу. К.: Освіта, 1992. 424.
13. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. Львів: Вид-во НТШ у Львові, 1991. 230 с.
14. Історія України / Кер. Авт. кол. Ю.Зайцев. Львів: Світ, 1996. 488 с.
15. Історія України в особах. ХІХ – ХХ ст. / Кер. авт. кол. І. Войцехівська. К.: Україна, 1995. 479 с.
16. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. К.: Знання-Прес, 2006. 460 с. (Вища освіта ХХІ століття).
17. Історія України: нове бачення: У 2 т. К.: Україна, 1995. Т.1. 450 с.; 1996. Т.2. 494 с.
18. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
19. Костомаров М. Історія України в життєписах найвизначніших її діячів. Львів, 1918. (репринтне видання).
20. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. К: Україна, 1993. 380 с.
21. Крип'якевич І. Історія України. Львів: Світ, 1990. 520 с. (Пам'ятки історичної думки України).
22. Кухта Б. З історії української політичної думки: [Текст лекцій.: Навчальний посібник]. К.: Генеза, 1994. 368 с.
23. Лановик Б., Лазарович А. Історія України. К.: Знання-Прес, 2006. 598 с.
24. Литвин В. Історія України. К.: Наук. думка, 2006. 728 с.
25. Литвин В.М, Мордвінцев В.М, Слюсаренко А.Г. Історія України. К.: Знання-Прес, 2002. 669 с.
26. Магочій Павло Роберт. Історія України / Переклад з англ. К.: Критика, 2007. - 639 с.
27. Малик Я., Вол Б., Чуприна В. Історія української державності. Львів: Світ, 1995. 248 с.
28. Мицик Ю.А, Бажан О.Г., Власов В.С. Історія України. К.: Вид. дім “Киево-Могилянська академія”, 2005. 576 с.
29. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. Харків: ВД “ШКОЛА”, 2007. 592 с.
30. Полонська-Василенко Н. Історія України: Репринтне відтворення видання. У 2 т. К., 1992. Т.1. 588 с.; Т.2. 606 с.
31. Попович М. Нарис історії культури України. К.: “АртЕк”, 1998. 728 с.
32. Світлична В.В. Історія України. К.: Каравела, 2006.
33. Субтельний О. Україна: Історія. К.: Либідь, 1991. 510 с.
34. Черкашина Н. Історія України: від найдавніших часів до сьогодення. К., 2005.
35. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури. Навч. посібник. К.: Знання, 2009. 414 с.
36. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. К.: Генеза, 2005.
37. Филипчук О.М. *Studia Byzantino-Rossica*. Експансія, війна та соціальні зміни. Чернівці: Книги –ХХІ, 2013.

До ЗМ 2.

1. Аркас М. Історія України-Руси. К.: Вища шк., 1990. 456 с.
2. Багалій Д. Історія Слобідської України. К.: Харків: Дельта, 1991. 1993. 256 с.
3. Беркгоф К. Жнива розпачу: Життя і смерть в Україні під нацистською владою. Критика, 2011.
4. Бойко О.Д. Історія України. К.: Вид. центр “Академія”, 2002. 565 с.
5. Бойко О.Д. Нариси з новітньої історії України (1985-1991 рр.). К.: Кондор, 2004. 357 с.
6. Борисенко В. Курс української історії: З найдавніших часів до ХХ століття. К.: Либідь, 1996. 616 с.
7. Брайчевський М. Конспект історії України. К.: Знання, 1993. 208 с.

8. Верстюк В.Ф., Гарань О.В., Гурій О.І. та ін. Історія України. -К.: Альтернативи, 1997. 424 с.
9. Верстюк В.Ф., Дзюба О.М., Репринцев В.Ф. Україна від найдавніших часів до сьогодення. Хронологічний довідник. К.: Наук. думка, 1995. 687 с.
10. Видатні постаті в історії України IX-XIX ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / Кер. авт. кол. В.І.Гусєв. К.: Вища шк., 2002. 359 с.
11. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX-XX століття. К.: Генеза, 1996. 360 с.
12. Грицак Я. Страсті за націоналізмом. Стара історія на новий лад. К.: Критика, 2011.
13. Гунчак Т. Україна: перша половина XX століття: Нариси політичної історії. К.: Либідь, 1993. 288 с.
14. Дашкевич Я. Україна і Схід. Львів: Інститут археографії та джерелознавства, 2016.
15. Довідник з Історії України (А – Я) / За заг. ред. І.Підкови, Р.Шуста. К.: Генеза, 2001. 1136 с.
16. Дорошенко Д. Нарис історії України. К.: Світ, 1991. 576 с.
17. Економічна історія України : Історико-економічне дослідження: в 2 т. / [ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Геєць та ін.; відп. ред. В. А. Смолій; авт. кол.: Т. А. Балабушевич, В. Д. Баран, В. К. Баран та ін.]. НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2011. Т. 2. 608 с.
18. Економічна історія України: Історико-економічне дослідження: в 2 т. / [ред. рада: В. М. Литвин (голова), Г. В. Боряк, В. М. Геєць та ін.; відп. ред. В. А. Смолій; авт. кол.: Т. А. Балабушевич, В. Д. Баран, В. К. Баран та ін.]; НАН України. Інститут історії України. К.: Ніка-Центр, 2011. Т. 1. 696 с.
19. Єкельчик С. Історія України: Народження модерної нації. К.: Лаурис, 2012.
20. Єфименко О. Історія України та її народу. К.: Освіта, 1992. 424.
21. Жуковський А., Субтельний О. Нарис історії України. Львів: Вид-во НТШ у Львові, 1991. 230 с.
22. Зінченко О. Година папуги. Українські сторінки Катині. К.: Дух і літера, 2011.
23. Історія України / Кер. Авт. кол. Ю.Зайцев. Львів: Світ, 1996. 488 с.
24. Історія України в особах. XIX – XX ст. / Кер. авт. кол. І. Войцехівська. К.: Україна, 1995. 479 с.
25. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять / За ред. В.М. Литвина. К.: Знання-Прес, 2006. 460 с. (Вища освіта XXI століття).
26. Історія України: нове бачення: У 2 т. К.:Україна, 1995. Т.1. 450 с.;1996. Т.2. 494 с.
27. Історія української культури / За заг. ред. І. Крип'якевича. К.: Либідь, 1994. 656 с.
28. Котляр М., Кульчицький С. Шляхами віків: Довідник з історії України. К: Україна, 1993. 380 с.
29. Куромія Х. Зрозуміти Донбас. К.: Дух і літера, 2015.
30. Мартин Т. Імперія національного вирівнювання. Нації та націоналізм у Радянському союзі (1923-1939 роки). К.: Критика, 2013.
31. Мотика Г. Від Волинської різанини до операції «Вісла». Польсько-український конфлікт 1943-1947 рр. К.: Дух і літера, 2013.
32. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. К., 1993.
33. Новітня історія України (1900-2000) / А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин. К.: Вища шк., 2000. 719 с.
34. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016.
35. Плохій С. Великий переділ: Незвичайна історія Михайла Грушевського. К.: Критика, 2011.
36. Плохій С. Козацький міф. Історія та націєтворення в епоху імперій – К.: Лаурис, 2013.
37. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. К.: Критика, 2015.
38. Політична історія України. XX століття: У 6 т. / За ред. І.Ф. Кураса. - К.: Генеза, 2002 - 2003.- Т. 6. 696 с.
39. Снайдер Т. Криваві землі. К.: Грані-Т, 2011.
40. Снайдер Т. Перетворення націй. К.: Дух і літера, 2016.

41. Снайдер Т. Червоний князь. К.: Грані-Т, 2011.
42. Снайдер Т. Чорна земля. Голокост як історія і застереження. К.: Медуза, 2017.
43. Толочко А. Киевская Русь и Малороссия в XIX веке. К.: Лаурус, 2012.
44. Толочко А. Очерки начальной истории Руси. К.: Лаурус, 2015.
45. Україна: друга половина XX століття: Нариси історії / П.П.Панченко, М.Р. Плющ, Л.А.Шевченко та ін. К.: Либідь, 1997. 352 с.

8.3. Додаткова література.

1. Антонович В. Про козацькі часи на Україні. - К., 1991.
2. Апанович О. Гетьмани України і кошові отамани Запорізької січі. К., 1993. С. 38-68.
3. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. К., 1991. С. 6-18, 69-114, 127-140.
4. Апанович О. Українсько-російський договір 1654 р.: міфи й реальність. К., 1991.
5. Баран В. Україна після Сталіна. Львів, 1992. С. 67-112.
6. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в період системної кризи / Україна крізь віки: У 15 т. Т. 13. К., 1999.
7. Бойко О. Проблема визначення кордонів України в період Центральної Ради // УІЖ. 2008. - № 1. С. 31-45.
8. Боплан Г. Опис України. Львів, 1990. С. 56-73.
9. Борщак І., Мартель Р. Гетьман І.Мазепа. К., 1991.
10. Брайчевський М. Приєднання чи возз'єднання // Україна. 1991. - №№ 16-17.
11. Брайчевський М. Українсько-шведський союз 1708 р. // Україна. 1992. - № 2.
12. Брицький П.П. Україна в Другій світовій війні (1939-1945 рр.). Чернівці, 1995.
13. Буковина: історичний нарис. Чернівці, 1998.
14. Василенко Т. Хотинська війна. К., 1960.
15. Великий українець: Матеріали з життя та діяльності М.Грушевського. К., 1992.
16. Верстюк В. Українська Центральна Рада. К., 1997.
17. Веденєєв Д., Лисенко О. Військово-політична діяльність ОУН та УПА у світлі норм міжнародного гуманітарного права // УІЖ. 2007. - № 3. С. 46-65.
18. Винниченко В. Відродження нації: У 3 ч. К., 1990.
19. Гай-Нижник П.П. Народне міністерство фінансів УНР: проблеми становлення // УІЖ. 2008. - № 1. С.59-74
20. Галицько-Волинський літопис: текстологія / За ред. О. П. Толочка. НАН України. Інститут історії України. Київ : Академперіодика, 2020. 929 с.
21. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. К., 1993.
22. Грабовецький В. Олекса Довбуш. К., 1994.
23. Гунчак Т. Україна . Перша половина XX століття. К, 1993. С. 30-203.
24. Гуржій О. Іван Богун: деякі міфи й реальність // УІЖ. 1998. - № 1. С. 99-111.
25. Гуржій О. Наддніпрянська Україна та зарубіжний світ у соціально-економічних вимірах XVII–XVIII ст. Історичні нариси / Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 296 с.
26. Залеток Н. Жінки на військовій службі у Великій Британії та СРСР у роки Другої світової війни. К.: ПФ "ПП "Фоліант", 2022. 432 с.
- Ричка В. М. Війна пам'ятей. Змагання за спадщину Київської Русі. Київ: Парлам. вид-во, 2021. 416 с.
27. Даниленко В. Сталінізм в Україні: 20-30-ті рр.. К., 1991.
28. Даниленко В.М. Ліквідація польської держави та встановлення радянського режим в Західній Україні // УІЖ. 2006. - № 3. С. 111-124.
29. Даниляк П.Г. Барська конфедерація: хід подій та наслідки // УІЖ. 2007. - № 5. С. 134-144.
30. Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація // Вітчизна. №№ 5, 7, 8.
31. Документи Богдана Хмельницького. К., 1961.
32. Зайцев Ю. Дисиденти: опозиційний рух 60-80- рр.. // Сторінки історії України: XX ст.. К., 1992.
33. Ісаєвич Я. Братства та їх роль у розвитку української культури. К., 1966.
34. Історичні постаті України. Одеса, 1993. С. 196-302.

35. Історія січових стрільців: Воєнно-історичний нарис. К., 1992.
36. Історія України в особах: IX – XVIII ст.. К., 1993. С. 327-353.
37. Касьянов Г.В. Незгодні: українська інтелігенція у русі опору 1960-80-х рр. К., 1995.
38. Касьянов Г.В., Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті рр.). К., 1991.
39. Кащенко А. Оповідання про славне військо запорозьке низове. Дніпропетровськ, 1990.
40. Ковалюк В.Р. Західна Україна на початку Другої світової війни // Сторінки історії України: ХХ ст.. К., 1992. С. 105-120.
41. Коваль В.С. Радянсько-німецький пакт 1939 . // Минуле України: відновлені сторінки. К., 1991. С. 221-264.
42. Коваль В.С. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах / Україна крізь віки: У 15 т. Т. 12. К., 1999.
43. Конквест Р. Жнива скорботи. К., 1993.
44. Косовський В. Семен Палій – фастівський полковник // Соціалістична культура. 1990. - № 11.
45. Костомаров М. Історія України в життєписах найвизначніших її діячів. Львів, 1918. (репринтне видання).
46. Котляр М. Володимир Великий. Ярослав Мудрий. К., 1996.
47. Котляр М. Галицько-Волинська Русь / Україна крізь віки: В 15 т. К., 1998. Т. 5.
48. Котляр М. Примарна корона Данила Галицького // Жовтень. 1987. - № 7.
49. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. Львів, 1990.
50. Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство. К., 1993.
51. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Львів, 1992. С. 20-41.
52. Кульчицький С.В. 1933: трагедія голоду. К., 1989.
53. Леп'явко С. Козацькі війни кінця XVI ст.. в Україні. Чернігів, 1996.
54. Лисенко О.Є. Підсумки Другої світової війни та Україна // УІЖ. 2005. - № 6. С.128-138.
55. Литвин В. Політична арена України: Дійові особи та виконавці. К., 1994.
56. Литвин М.Р., Науменко К.Є. Історія ЗУНР. Львів, 1995.
57. Мейс Джеймс. Штучний голод 1933 р. в радянській Україні: що сталося і чому? // УІЖ. 2007. - № 1. С.185-199.
58. Мельник Л.Г. Боротьба за українську державність: XVII ст. К., 1995. С. 6-100.
59. Михайлик М.В. Нацистська пропаганда в окупованому Києві // УІЖ. 2006. - № 1. С. 131-144.
60. Моця О.П. Київська Русь і країни Європи: характерні риси східнослов'янської державності, рівні міжнародних відносин та напрями контактів // УІЖ. 2007. - № 1. С. 4-19.
61. Нагаєвський І. Історія української держави двадцятого століття. К., 1993. С. 33-37.
62. Народне віче Буковини. 1918-1993. Чернівці, 1994.
63. Нікольський В.М. Репресії за «лімітами» (1937-1938 рр.) // УІЖ. 2006. - № 3. С. 210-222.
64. Пашуто В. Очерки по истории Галицко-Волынской Руси. М., 1950.
65. Рабенчук О.П. Соціальні настрої та поведінка населення України в період голоду 1946-1947 рр. // УІЖ. 2006. - № 4. С. 87-100.
66. Ричка В.М. Про склад і структуру великокнязівського двору середньовічного Києва // УІЖ. 2007. - № 3. С. 4-16.
67. Русина О.В. Україна під татарами і Литвою / Україна крізь віки: У 15 т. К., 1998. Т.6.
68. Сас П. М. Політико-правові засади воєнної служби запорожців та грошова винагорода їм за участь у Хотинській війні 1621 р. // УІЖ. 2005. - № 6. С. 4-32.
69. Сергійчук В. Байда Вишневецький – ратник української землі // Дніпро. 1989. - № 2. С. 122-132.
70. Сергійчук В. Військово-територіальна організація народної армії в перший період визвольної війни // УІЖ. 1987. - № 7.
71. Слюсаренко А., Томенко С. Історія української конституції. К., 1993.
72. Смолій В., Степанков В. Петро Дорошенко: особистість в реаліях епохи / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса, Центр історичної політології. – К.: Парламентське видавництво, 2021. – 792 с.
73. Смолій В., Степанков В. Богдан Хмельницький. К., 1993.
74. Смолій В.А. Максим Залізняк // УІЖ. 1990. - № 3

75. Сокальський В.В. Образ Центральної Ради у свідомості селян на початковому етапі Української революції // УІЖ. 2008. - № 1. С. 46-58.
76. Солдатенко В.Ф. Українська революція: історичний нарис. К., 1999.
77. Стяжкіна О. Смак радянського: їжа та їдці в мистецтві життя й мистецтві кіно (середина 1960-х – середина 1980-х років). – К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2021. – 376 с
78. Трубайчук А. Друга світова війна. К., 1995.
79. Україна у ХХ ст. К., 2000. С. 140-162.
80. Універсали Богдана Хмельницького. К., 1998.
81. Христан Н.М. Міста України та їх ювілеї в радянській історичній думці // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Історія. 2016. № 2. С. 122-128;
82. Христан Н. Від історії до політики: князь та король Русі Данило Романович у народницькій історичній уяві // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія. Чернівці: Чернівецький університет, 2022. No 1. С. 23-33.
83. Христан Н., Герегова С. Репрезентація кінематографічної постпам'яті про Симона Петлюру на прикладі фільму «П.К.П.» // Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича: Історія. Чернівці: Чернівецький університет, 2021. No 2. С.78-76.
84. Чухліб Т. Гетьманування Петра Дорошенка: причини «вірності» та «зради» королю, султану й царю (1665-1676 рр.) // УІЖ. 2007. - № 1. С. 39-60.
85. Шаповал Ю.І. Петро Шелест у контексті політичної історії України ХХ ст.. // УІЖ. 2008. - № 3. С. 134-148.
86. Шевчук В. Козацька держава. К., 1995. С. 51-209.
87. Шелест Ю. Звідки росте “оселедець” // Старожитності. 1993. - №№ 15-16.
88. Щербак В.О. Джерела формування українського козацтва // УІЖ. 1994. - №№ 2-3.
89. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: В 3 т. Львів, 1990. Т. 1-2.
90. Яковенко Н. Здобутки і втрати Люблінської унії // Київська старовина. 1993. - № 3.
91. Бабин Яр. Історія і пам'ять / За ред. В. Гриневича. К.: Дух і літера, 2017.
92. Гнатюк О. Відвага і страх. К.: Дух і літера, 2015.
93. Літвін Г. З народу руського. Шляхта Київщини, Волині та Брацлавщини (1569-1648). К.: Дух і літера, 2016.
94. Нора П. Теперішнє, нація, пам'ять. К.: Кліо, 2014.
95. Осташко Т. Україна В'ячеслава Липинського / Наук. ред. Ю. Терещенко. НАН України. Інститут історії України; Східноєвропейський дослідний інститут ім. В. К. Липинського (США); Центр вивчення українського консерватизму ім. В'ячеслава Липинського. – К.: Темпора, 2022. – 932 с.
96. Поллак М. Цісар Америки. Велика втеча з Галичини. Чернівці: Книги ХХІ, 2015.
97. Поллак М. Мрець у бункері. - Чернівці: Книги ХХІ, 2014.
98. Сендс Ф. Східно-Західна вулиця. Повернення до Львова. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017.
99. Снайдер Т. Украинская история, российская политика, европейское будущее. К.: Дух і літера, 2014.
100. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.
101. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 620 с., 124 с. іл. (Україна. Нариси історії).
102. Яковенко Н. У пошуках Нового неба: Життя і тексти Йоаникія Галятовського. К. : Laurus, 2016.
103. Khrystan N. Drohiczyn battle: History academic discipline versus politics (the soviet historical thought of 30-80's of the 20-th century) // Codrul Cosminului. 2017. Vol. 23. P. 187-202.

9. Інформаційні ресурси.

1. <http://chitalka.info/> Студентська електронна бібліотека МАУП "Читалка". Безкоштовні електронні підручники он-лайн серії "Гуманітарні науки". Містить електронні книги з історії України, історії новітньої України (1991-2001)
2. <http://history.franko.lviv.ua/> Проект "Історія України", здійснений при підтримці Бюро Освітніх і Культурних програм США (ВЕСА) і адміністрований Радою Міжнародних досліджень і обмінів IREX. Книги в електронному вигляді: Наталія Яковенко "З найдавніших часів до кінця XVIII ст.", Ярослав Грицак "Формування модерної української нації XIX-XXст". та повнотекстова версія
3. <http://history.kiev.ua/> Сайт "Історія України" пропонує повнотекстові версії книг: Орест Субтельний "Історія України" (видання 1991 року), Ілько Борщак, Рене Мартель "Іван Мазепа" (видання 1931 року), Михайло Грушевський "Ілюстрована Історія України" (репринтне видання 1913 року) та інші.
4. <http://www.history.org.ua/> Інститут історії України НАН України надає вільний доступ до повнотекстової версії Енциклопедії історії України, електронних публікацій документів і пам'яток, зокрема архівів Голодомору в Україні 1932–1933, ОУН і УПА. Сайт представляє е-версії періодичних видань, що видаються Інститутом, зокрема «Українського історичного журналу», «Краєзнавства»... Електронна бібліотека пропонує е-версії досліджень та монографій сучасних українських істориків, підручників та посібників.
5. <http://historical-club.org.ua/> Сайт «Всеукраїнський історичний портал» засновано 2011 року групою студентів історичних факультетів. Сайт представляє онлайнві ресурси на різні історичні теми. Ресурси з історії України розподілені за окремими періодами у хронологічній послідовності. Сайт містить також е-видання з всесвітньої історії окремих держав. Є декілька розділів, створених для висвітлення Допоміжних історичних дисциплін (археології, міфології, етнології).
6. <http://www.haidamaka.org.ua> Незалежний інформаційно-освітній ресурс студентів Києво-Могилянської академії. В розділі "Історія України" найбільш цікавими є теми "Походження слов'ян", "Козацька доба", "Історія українських етнічних земель".
7. <http://litopys.org.ua/index.html> Електронна бібліотека давньої української літератури "Ізборник". Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації українського літопису, хроніки, житія, апокрифи, граматики, лексикони, історично-мемуарна проза, перекладні та поетичні твори, «Слово о полку Ігоревім» тощо.
8. <http://www.cossackdom.com> На сайті "Козацтво 15-21 ст." створена електронна джерельна база дослідження історії українського та російського козацтва XV-XXI ст., персоналій, творчої спадщини видатних дослідників. Розділи містять унікальну підбірку матеріалів: статті, документи, огляди, монографії, рецензії, персоналії, енциклопедичні видання з історії козацтва.
9. <http://www.history.univ.kiev.ua/> Ресурс Історичного факультету КНУ ім. Т. Шевченка надає матеріали для навчального процесу, курси, лекції, наукові публікації викладачів та студентів факультету.
10. <http://www.ukrhistory.narod.ru> Сайт "Українська історична бібліотека" (UKRAINIAN HISTORICAL LIBRARY) намагається спростувати міфи, існуючі в українській історії та пропонує: повнотекстові версії історичних документів, наукових статей, монографій з фонду бібліотеки.
11. <http://pidruchniki.ws/> Перша українська електронна бібліотека підручників – це найбільший ресурс українських навчальних посібників. Бібліотека пропонує у вільному доступі колекцію е-видань з історії України
12. <http://litopys.org.ua> Електронна версія книги Серафіма Юшкова "Нариси з історії виникнення і початкового феодалізму в Київській Русі."
13. <http://www.nbu.gov.ua/> - бібліотека ім. В.Вернадського
14. <http://lib-gw.univ.kiev.ua/> - бібліотека ім. Максимовича КНУ ім. Т.Шевченка
15. <http://www.filosof.com.ua/> - Інститут філософії ім Г.Сковороди
16. <http://www.inst-ukr.lviv.ua/> - Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича

17. <http://www.gilan.uar.net/nasu/hiuass.html> - Ін-т української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського
18. <http://www.uaa.iatp.org.ua/> – На порталі Першої української академії архітектури представлено текстовий та ілюстративний матеріал з історії архітектури України доби тоталітаризму.
19. <http://litorys.org.ua> – проект електронної бібліотеки давньої української літератури. Бібліотека є добіркою електронних книг і текстів.
20. <http://www.lavra.kiev.ua> – сторінка Свято-Успенської Києво-Печерської лаври інформує про історію лаври, паломництво, розклад богослужінь. Представлено фотоальбом.
21. <http://www.trypillia.com> – Сторінку присвячено трипільській культурі.
- 22 <http://www.nip.tsatu.edu.ua> – Навчально-інформаційний портал ТДАТУ.